

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošilja-
njem na dom
za celo leto 3 glđ. — kr.
„ pol leta 1 „ 60 „
„ četrt leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravištvu v škofjsk.
poslopju (Bischofshof.)
Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sobne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo. —

Za oznanila se pla-
čuje od navadne vrsti-
ce, če se natisne en-
krat, 8 kr., dvakrat 12
kr., trikrat 16 kr.

Deželni zbor v Gradcu pa slovenski in konser- vativni poslanci v njem.

Slovenci ne dobimo v štajerskem deželnem zboru v Gradcu nikdar večine sami. Treba nam je tedaj opazno iskati prijateljev, da vsaj nekaj dosežemo. Taki prijatelji so nam, vsaj nekoliko, sedanji nemški konservativci. To je tudi uzrok, zakaj naši slovenski poslanci skoro vselej, kedar se gre zoper liberalno-ustavaško gospodstvo, potegneje s konservativci ter sipljejo prave strele na naše narodne, verske in politične nasprotnike. Tako je bilo tudi pretečeni teden pri razpravi o deželnem proračunu, t. j. o razkazu, koliko dežel-
nih stroškov bomo dobili l. 1877 in zakaj?

Ptujski poslanec, liberalcec in ustavak dr. J. Kaiserfeld je razložil, da je treba 38 % na direkt-
ne dače naložiti, če nečemo dolgov deželi nako-
pati. Ob enem je nasvetoval, naj bi se do pri-
hodnje seje resno prevdralo, kaj da je slabemu
gospodarenju krivo in kako bi se dalo pomagati? Ali slovenski in konservativni nemški poslanci niso
bili voljni čakati do drugega leta. Kar hitro in
ostro so splašenim liberalcem v lice razlagali
prave uzroke, in prave pomočke našej
vseobčej gospodarske nesreči.

Prvi je spregovoril g. Herman. Nepriča-
kovano pazljivo ga je vse poslušalo, ko je v res
izvrstni besedi razložil, kako je sedanjemu slabe-
mu stanju pred vsem kriva sedanja politična
sistema, ki je deželam pobrala vse pravice in
skušala celo Avstrijo preustrojiti po jednom kopitu.
Pred vsem se ima ta sistema podreti — potem bo
boljše. Govornik nasvetuje, naj deželni odbor
preiskuje tudi o nesrečnem upljudu sedanje politič-
ne sisteme.

Potem je besedoval še precej mladi knez
Alfred Liechtenstein, kojega so si nemški kmetje
ob Muri pri Cmureku in Radgoni izvolili za po-
slanca. Visoko rojeni zastopnik kmetov je nepri-
čakovano bistro in ostro govoril o podlagi cen-
tralistične sisteme, namreč o volilnem redu za de-
želni zbor. Razlagal je in dokazival, kako je ta

volilni red zadolžil sedanje gospodarske in druge
nesreče, ker je navlašč tako umetno zložen,
da nimajo največ poslancev tisti prebivalci,
katerih je največ in ki največ davkov plačujejo,
t. j. kmeti ljudje, ampak tisti imajo največ go-
voriti in največ poslancev voliti, ki veliko menje
denarnega in krvnega davka plačujejo: mestjani.
V štajerskih mestih in trgih prebiva 100.000 ljudi
(Gradec ni vštet, ker voli posebič 4 poslance), ki
plačajo 592.000 fl. dače. Kmeti ljudje je pa
964.000 duš, ki plačajo 2.620.000 davka na leto,
tedaj cela 2 milijona več, kakor mestjani. Ali
kljuba temu pride pri 7000 mestjanih in na 40.000
glđ. jihovega davka že 1 poslanec, med tem ko
pri kmetih še le 41.000 duš s 113.000 fl. dače
voli 1 poslanca. To je pravica, to je enakoprav-
nost v liberalnem smislu! Mestjan velja gledé
davka 3krat, gledé števila 6krat več, kakor kmet,
mestjan nalaga celi deželi davke, menjšina zapo-
veduje večini. Jasni knez je potem razložil, da
je ravno ta volilni red velike dače zadolžil, mest-
jani so nalagali, kmetje pa večino davkov plače-
vali. Ko bi kmetje imeli toliko poslancev, kolikor
jim gre, nikdar si nebi tolikih stroškov naredili
in nikoli dače tako silno kvišku nagnali. Vsled
takega volilnega liberalnega reda je sedaj mogoče,
da nimamo zastopnikov svojih koristi, ampak
zatirovalce (nicht Vertretung sondern Zertren-
nung). Ostre besede kneza Liechtensteina so libe-
ralce neznano spekle; niso vedeli, kaj v zadregi
odgovoriti.

Sladeči govornik je bil dr. Dominkuš, ki
je točno in jasno razkazival, kako hudo se že na-
šim ljudem godi. Tisočerm je iz srca govoril,
ko je začel grajati neusmiljeno postopanje dav-
karskih uradov, ki že zaradi letošnje dače kmeta
rubijo in mu pogosto vzemajo poslednje živinče iz
hleva. Blagi gospod je potem nasvetoval, naj se
deželni odbor obrne s prošnjo do vlade, naj ta po
svojih uradih ne postopa več tako neusmiljeno pri
izterjevanju davka. Nasvet je bil sprejet in smo
g. poslancu dr. Dominkušu vsi davkeplačitelji
hvaležni.

Nemški kmet in konservativec Bärnfeind je tožil o „šolskem norenju“, ki misli otrokom pomagati s tem, da stariše na nič spravlja. Deželni šolski svet v Gradcu zaukažuje šole staviti po vseh kotih in planinah — kmet bi pa naj plačeval. Tako so kmetje visoko v G. Stajeru postavili šolo s 5000 fl. za 30 učencev, koje pa še vendar župnik kakor poprej podučujejo, ker se noben učitelj neče za službo na visoki planini oglasiti.

Nemec Rainer, tudi kmet in konservativec, je rekel, da mestjani še niti ne verujejo, kako hudo da so ljudje z dačami obloženi. Prava sreča za liberalce je, da imamo še nekaj krščanske vere, ki nas uči potrpeti, sicer nebi zamogli toliko prenašati in mirni biti.

Naposled je še ustavakom prav krepko ugovarjal g. dr. Vošnjak. Dokazival je nesrečni upljiv centralistične stranke na državo, deželo in narode. Zadnji čas je, da se opusti politična sistema, ki vodi k splošnemu propadu. Davki in priklade so neznosljive, deficit povsodi od države do posamezne rodbine. Cela javna uprava s c. k. uradniki na jednej, z deželnimi uradi na drugej strani je nepraktična in predraga. Zakaj bi dežele, ali deželne skupine zjedinele po narodnostih se ne pogodile z državo na enakih podlogih, kakor Hrvatska z Ogersko! Centralistična sistema se opira le na jeden del Nemcev, tako zvane ustavoverce in na zaničevane renegate drugih narodov. Da si svojo oblast prihrani, mora imeti celo armado uradnikov, ter jih dobro plačati. V českih in slovenskih deželah vlada na vsa odlična mesta nastavlja take uradnike, ki slovó zaradi svoje sovražnosti proti Slovanom.

Deželni glavar sega govorniku v besedo ter pravi, da se uradnikom kaj takega ne sme očitati.

Dr. Vošnjak odgovarja, da, kar trdi, tudi lahko dokaže. Vlada nže daleč gre, da v slovenskih krajih nastavi sodniške uradnike, ki ne besedice slovenski ne znajo. Pa tudi večina deželnega zbora vselej in povsodi narodne pravice štajerskih Slovencev prezira. Govornik podpira Hermanov predlog.

Hermanov predlog sicer ni obveljal; ali naši poslanci so storili svojo dolžnost, in z veseljem smemo reči — izvrstno in hvalevredno. Liberalci so nemilo čutili glas resnice in plaho odgovarjali ter željno pričakovali konec jim tako nepovolne razprave. Sklenoli so končno deželi za l. 1877 naložiti 38 % deželne priklade. Vsled tega znaša deželna dača: 1.679.000 fl. cesarska državna dača zahteva 4.420.000 fl., vsi direktni davki znašajo tedaj 6.099.000 fl. Okrajni in srenjski stroški pa še niso vračunjeni. — Pomanjklej ali deficit, ki je deželi žugal, se je sicer tako odpravil, ali potem bo treba dolgove najemati ali pa — liberalno-ustavaško pot zapustiti.

Cerkvene zadeve.

Sv. Oče Pij IX. so 17 škofijam dali nove pastirje; 6 v Avstriji, 5 na Italijanskem, 1 v Irskem, 2 v Afriki in 3 v Aziji.

Pogreb kardinala Tarnoczy-ja v Salcburgu se je sijajno vršil. Svitli cesar so generala Mondella na poslali kot svojega zastopnika, naš milostljivi knez in škof so pridgali, Graški škof sv. mešo brali, Praški nadškof in kardinal knez Švarcenberg pa so rajnega nadškofa pokopali v raki stolne cerkve. Rajni so bili tudi naš višji pastir, ker naša škofija je podstavljena salcburškim nadškofom. Naj počivajo v miru!

Deželni šolski svet v Spod. Avstriji je nekega kateheta ostro posvaril, ker je med otročiče razdelil malih listkov, na katerih je bilo lepo kratko razloženo, kako se zamore dobro na sveto spoved pripraviti. Iz tega pa je jasno, da še niti pripravljanje katoliških otrok za prejem sv. zakramentov ni prosto večnih opovirkov in zaprek novošolskih oblastij! To ni dobro!

Iz Ruskega je pribežalo 60 katoliških duhovnikov k nam na Gališko zaradi strašnega preganjanja, po katerem hočejo razkolniški Rusi v svojem cesarstvu zatreti katoliško vero. Gališki deželni zbor je pribežnikom dovolil 3000 fl. podpore iz deželne denarnice.

Kulturna borba, t. j. preganjanje Katoličanov na Pruskem še vedno divja. V Bratislavu so duhovščino po sili zaprli. Velika škofija pogreša zavod, v katerem bi se jej izgojevali novi dušni pastirji. — V Paderbornu je pruska vlada zatrla malo semenišče, ki je imelo do 500 mladenčev. V mestu Wiesbaden prebiva 5000 Katoličanov zraven 500 krivovercev in odpadnikov od rimskega papeža. Ti so hotli imeti pravico službe božje v katoliški cerkvi — ali prav hotli so cerkvo vzeti. Kajti vsaka katoliška cerkva je oskrunjena, če v njej kak krivoverec božjo službo opravi. Prusačkej vladi je to bilo znano, a vendar je krivovercem cerkvo izročila. V nedeljo 2. aprila so pruski žandarji v zaprto cerkvo vlomili in krivoverski druhali pot v sedaj oskrunjeno svetišče odprli. Katoličani so denarje za ovo cerkvo težko žrtvovali in daleč po Francoskem beračili in pobirali, a sedaj jim jo je vlada meni nič tebi nič vzela. — Med turško in prusko pravico bo tukaj težko kdo kak razloček našel. — V Kampu blizu reke Rajn je na smrt zbolela neka žena za težkim porodom. Domača cerkva je zaprta, ker je pruska vlada župnika s kaplanom vred v ječo vteknola. V sili pošlje žena po mešnika, kateri je bil nastavljen pri 2 uri oddaljeni romarski cerkvi. Mešnik se takoj odpravi na pot in podeli ubogi ženi zakramente umirajočih. Ali glej, zavolj tega svetega opravila bil je ta mešnik že pri 2 sodnijah na 30 fl. plateža obsojen, češ, da ni imel pravice v tuji fari brez dovoljenja od svetne gosposke sv. zakramente deliti. To je že abotno! — Bis-